

2022 års verksamhetsberättelse för föräldraorganisationen BARNverket

(A:1) INLEDNING

BARNverket är en rikstäckande partipolitiskt och religiöst obunden förening som arbetar för att föräldrar ska veta att deras barn befinner sig i en trygg och hälsosam miljö i skolväsendets verksamheter, förskola, grundskola, fritids och gymnasium. BARNverket bildades år 2000 på grund av att föräldrar på olika håll i Sverige konstaterade försämringar för barnen i form av att antalet barn ökade i grupperna och att antalet utbildade pedagoger minskade i samtliga skolverksamheter. BARNverket kan idag också konstatera att många av de frågor som oroade föräldrar år 2000 fortfarande är högaktuella inom skolans olika verksamhetsområden.

BARNverket ser som en självklar och viktig uppgift att reagera på och synliggöra faror och problem för barns utveckling och hälsa i skolväsendets verksamheter. Dels i befintlig verksamhet men också vid förändringsarbete som rör barn och elever. Förebyggande riskbedömningar och konsekvensanalyser utifrån ett "Barn- och elevhälsoperspektiv" tycks saknas inom utbildningsväsendet, till exempel för den

nationella digitaliseringsstrategin för skolväsendet. Detta ser BARNverket som ett systemfel.

Av det skälet ägnas mycket arbete inom organisationen åt att lyfta fram behovet av "Barn- och elevhälsoperspektivet" och förebyggande riskbedömningar, samt barnhälsokonsekvensanalyser. Barns fysiska och psykiska behov för hjärnans, kroppens och alla sinnen utveckling och hälsa, som grund och förutsättning till lärande och prestation, måste synliggöras och regleras.

BARNverket larmar om ohälsosamma verksamheter samt inne- och utemiljöer som har negativ inverkan på barns och elevers utveckling och hälsa för hjärnan, kroppen och alla sinnen: syn, hörsel, känsel, lukt, smak, led- och muskelsinne samt balans. Förutsättningarna blir allt sämre för barns psykiska och fysiska trygghet, utveckling och hälsa i skolväsendets verksamheter. Detta i en allt snabbare föränderlig värld med bristande förebyggande riskbedömningar där bred tvärprofessionell medicinsk, hälsovetenskaplig och arbetsmiljömedicinsk kompetens saknas vid förändringsarbete och beslut som rör barn och elever. Till exempel vid utformningen av nationella digitaliseringsstrategin, förtätade städer och skolbyggnader och gårdar ej anpassade för barns behov av en trygg, hälsosam och stressfri miljö för hjärnans, kroppens och alla sinnen behov för optimal fysisk och psykisk utveckling och hälsa som grund till lärande och prestation.

BARNverket är öppet för alla föräldrar och andra engagerade personer som vill medverka till att barnens förskola, skola, fritidshem samt gymnasium ska vara hälsosamma och hälsofrämjande för utvecklingen av barns hjärna, kropp och alla sinnen.

(A:2) BARNverkets VÄRDEGRUND

Föräldrars ansvar för sina barns utveckling, hälsa och skydd samt lärande ska motsvaras av ett ansvarstagande och en helhetssyn på barnet i skolväsendets verksamheter.

Barnhjärnans, kroppens och alla sinnen behov för optimal utveckling, hälsa och skydd samt lärande och prestation ska styra skolväsendets verksamheter och dess miljöers utformning.

Föräldrars rätt till delaktighet i skolväsendets verksamheter gällande utveckling, hälsa och skydd samt lärande och prestation ska tillgodoses.

(A:3) BARNverkets MÅL

Barn- och elevhälsoperspektivet ska gälla!

Barn och unga har en mycket känslig hjärna, kropp och många sinnen som är i stark utveckling och som påverkas av allt från gener och stress till rörelse, samspel och den fysiska och psykiska miljön. Detta måste skolväsendets verksamheter samt beslutsfattare och politiker

på samtliga nivåer, från nationell till lokal nivå och från förskola till gymnasium, ta hänsyn till. Allt för att våra barn inte ska drabbas av ohälsa, skada eller hämmad utveckling.

BARNverket anser därför att "Barn- och elevhälsoperspektivet" skall gälla i skolväsendets samtliga verksamheter och miljöer! Det innebär att regelverk och styrdokument som påverkar barn och elever, från förskola till gymnasium, anpassas till:

- HUR växande barns och ungas hjärna, kropp och alla sinnen (syn, hörsel, känsel, lukt, smak, led- och muskelsinne samt balans) mognar och utvecklas.
- VAD växande barns och ungas hjärna, kropp och alla sinnen behöver för optimal fysisk och psykisk utveckling och hälsa som grund och förutsättning till lärande och prestation.

BARNverket arbetar mot målen genom:

- kontakter med föräldrar, barn och unga, experter samt forskare inom området "Barn- och elevhälsoperspektivet".
- representanter för skolväsendets verksamheter,
- publiceringar på Facebook, hemsidan och kunskapsbanken.
- skrivelser och remissyttranden till myndigheter.
- media och debattörer.
- personliga möten vid konferenser, studiebesök, möten och deltagande i referensgruppsmöten
- kontakter med politiker.

(B) RIKSMÖTET

Den 21 mars hölls 2022 års riksmöte i Stockholm.
Under mötet deltog 7 personer.

Årets "Programdel":

"Hur kan vi ge barnen de bästa förutsättningarna för en välfungerande syn i skolan?"

Föreläsare: Lena Petersson Lindeli, leg.optiker med en magister i klinisk optometri.

Riksmöteshandlingar

Riksmötet beslutar varje år om det kommande årets inriktning på arbetet. Som övergripande mål för 2022 beslöts:

BARNverkets mål är att arbeta för att alla skolverksamheter, från förskola till gymnasium, ska ha en trygg, säker och hälsofrämjande samt hälsosam miljö för barns och ungas utveckling och hälsa samt lärande och prestation. Detta utifrån hela barnet; fysiskt och psykiskt och utifrån att barn har en känslig hjärna, kropp och många sinnen i stark utveckling. Detta förutsätter verksamheter som har ett "Barn- och elevhälsoperspektiv".

Som verksamhetsplan för 2022 godkändes följande:

- På alla nivåer och i alla sammanhang sprida kunskap om det växande barnets behov för utveckling och hälsa samt lärande och prestation. "Barn- och elevhälsoperspektivet" ska gälla.

- Påverka så att samtliga riksdagspartier inför valet 2022 lyfter Barn- och elevhälsoperspektivet och barnens "arbetsmiljö" från förskola till gymnasium, samt åtgärdar systemfelet: förebyggande riskbedömningar saknas utifrån ett barn- och elevhälsoperspektiv. Frågebatteri inför valet.

- En samlad "Barn- och elevhälsoskyddslag - från förskola till gymnasium": en konkretisering av Barnkonventionen, vad det växande barnet med en känslig hjärna och kropp och många sinnen behöver för optimal utveckling, hälsa och trygghet samt lärande och prestation i skolväsendets verksamheter.

(C) MEDLEMSKAP

Medlemskontakter sker via hemsida, Facebook, telefon och fysiska möten.

(C:1) MEDLEMSREGISTER

Via hemsidan och Facebook kan besökare registrera sitt medlemskap. Mejl skickas ut till samtliga medlemmar när omregistrering ska ske. Medlemskapet i BARNverket är avgiftsfritt.

(C:2) MEDLEMMAR

216 medlemmar var vid årsskiftet omregistrerade under året enligt Skolverkets regler och har godkänt GDPR. Ett stort antal medlemmar som inte gjort ett aktivt val att omregistrera sig har tagits bort från medlemsregistret 2020.

Även när det gäller beräkning av Skolverkets statsbidrag har medlemsförnyelsen betydelse. Enbart det antal medlemmar som förnyat sitt medlemskap under året har betydelse för beräkning av statsbidraget.

(D) BARNverkets arbete har bland annat genomförts med hjälp av:

(D:1) HEMSIDAN

2022: 12 109 besök, 11 inlägg

Exempel på artiklar publicerade av BARNverket:

- Stora barngrupper i förskolan påverkar barns välmående och gör dem stressade
- Att förebygga och hjälpa ansträngda barnögon
- Ska kepsen vara ett alternativ till dålig ljusmiljö?
- Rörelse, motorik och fysisk aktivitet i förskolan
- Digitaliseringen av skolan ett experiment
- Föräldraröster om den stresskapande digitaliseringen i skolan.

- Digitaliseringen i skolan-ett föräldrahälsoproblem
- Riksdagspartiernas svar på BARNverkets enkät inför valet

(D:2) FACEBOOK

2022: 3 240 följare 67 inlägg

Stor social aktivitet har det varit på facebook-inlägg om:

- Ögat, synergonomi, visuella miljön, ljusmiljön, närsynthet.
- Handen, inlärning, försämrad finmotorik, praktiska "handarbetet"
- Vi lär med hela kroppen och alla sinnen
- Förutsättningar för motorisk utveckling, fysisk aktivitet och rörelseglädje
- "Sverige sämst i klassen när förskolans motorik granskas"
- "Nya råd från norska Hälsodirektoratet gällande fysisk aktivitet och skärmtid"
- Gårdars utformning
- Gruppstorlek, brist på närhet och trygghet
- Stressfri miljö
- Skärmtid och språkutveckling
- Digitaliseringsstrategi, stress - vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet?
- Skolans kunskapskrav riskerar psykisk ohälsa
- Barnskyddslag

Ytterligare exempel på vad som lyfts fram på Facebook:

BARNverket kräver en BARN- och elevskyddslag, som i skolväsendets verksamheter och miljöer, från förskola till gymnasium, skyddar barnens fysiska och psykiska utveckling och hälsa samt hjärnan, kroppen och alla sinnen, t ex ögat, från ohälsosamma och utvecklingshämmande miljöer och uppgifter.

Systemfelet: Det saknas hänsyn till HUR barns hjärna, kropp och alla sinnen, mognar och utvecklas samt VAD barns hjärna, kropp och alla sinnen behöver för optimal utveckling och hälsa som grund till lärande och prestation. Det saknas också förebyggande riskbedömningar, barnkonsekvensanalyser utifrån barns behov för utveckling och hälsa, utifrån hjärnans, kroppens och alla sinnenas behov av rörelse, trygga vuxna och återhämtning samt en hälsosam fysisk miljö samt försiktighetsprincipen.

- Orimliga kunskapskrav som riskerar barns psykiska hälsa
- Pulsträning och fysisk aktivitet
- Brist på återhämtning och raster
- Växande barngrupper och hög personalomsättning i förskolan och skolan ger otrygga barn med koncentrationsproblem och stress som följd.
- När barngrupperna är väldigt stora i förskolan är det inte möjligt att ge barnen den närhet de behöver
- Risker med manualer och program: PAX modellen
- Förtätningen av städer med många barn i ny-, om- och tillbyggda stora förskolor och skolor. Alltför många gånger med små eller helt uteblivna stimulerande förskolegårdar och skolgårdar i ohälsosamma luft-, ljus- och ljudmiljöer.

- Elever får allt mindre plats på skolgårdar
- Undermålig ventilation i förhållande till antal människor i lokalen.
- Luften i skolan är för dålig
- Skolfastigheter visste att folk blev sjuka - åtgärdade inte problemen
- Rekordmånga barn äter antidepressiva – är skolans fysiska arbetsmiljö en orsak?
- Hjärnforskare: Därför är skapandet nödvändigt i skolan
- Bristande smittskyddsåtgärder

På BARNverkets sociala medier har andelen män ökat från 1 % före pandemin till drygt 10% efter pandemin.

(D:3) KUNSKAPSBANKEN

2022: 1274 besök 100 inlägg

Den uppskattade och målanpassade kunskapsbanken: "Barn- och elevhälsoperspektivet" byggs kontinuerligt ut. Syftet är dels att lyfta barnens, elevernas och föräldrarnas situation, här och nu. Dels att sprida erfarenheter och kunskap om olika faktorer som påverkar våra barns och ungas hjärna, kropp och alla sinnen och som **inte alltid** får så stor uppmärksamhet från politiker och myndigheter som en förklaring till ökad psykisk ohälsa, bristande likvärdighet och sjunkande skolresultat.

I Kunskapsbanken informerar BARNverket bland annat om Grundlagen, Arbetsmiljölagen, Miljöbalken, Barnkonventionen, Plan- och bygglagen, Skollagen och Lag om skydd vid olyckor.

BARNverket har fortsatt verka för spridning av forskning om den växande människans behov för utveckling av den känsliga hjärnan, kroppen och alla sinnen. Detta med bland annat inlägg på BARNverkets hemsida skrivna av experter och forskare på högskolor och universitet inom området *Barns behov för optimal utveckling, hälsa och lärande*.

(E) KONTAKTER

(E:1:1) FÖRÄLDRAR

BARNverkets viktigaste och högst prioriterade arbetsuppgift är att föräldrar och barn ska känna sig trygga med att barnen mår bra och får vistas i hälsosamma miljöer och verksamheter som har ett "Barn- och elevhälsoperspektiv" som en grund och förutsättning för lärande och prestation.

(E:1:1:1) Digitaliseringen:

Många föräldrar, från förskola till gymnasium, har under året uttryckt mycket stark frustration, känsla av maktlöshet och förtvivlan när det gäller skolväsendets digitaliseringsstrategi där förebyggande riskbedömningar utifrån ett "Barn- och elevhälsoperspektiv" saknas i samband med implementeringen.

Föräldrar uttrycker stark oro över att svensk förskola är det enda landet i världen som har digitaliseringen inskriven i läroplanen.

Tekniken och skärmarna tar tid från barns basbehov av motorisk och sensorisk utveckling samt samspel "öga mot öga i verkliga livet"

Barn påtvingas att använda teknik och skärmar, redan från låg ålder.

Elever är tvingade att använda skärmar, som orsakar huvudvärk och ansträngda ögon samt sämre inlärning, på grund av avsaknad av fysiska läroböcker.

När tekniken strular orsakar detta stress.

En pappa i Stockholm om digitaliseringen: Är det här genomtänkt? 30 laptops, 30 mobiler, kanoner och stora skärmar och ljusbord. Hur är det med strålningen i klassrummen?

Pappa i södra Sverige: Jag sover inte på nätterna och är totalt slut. Nu är skärmarna på väg in i skolan. Skolan kidnappar våra barn. Ge våra barn deras barndom tillbaka.

Pappa i mellersta Sverige: Vad ska vi göra. Vår 11-åriga son håller på att bli heroinist, men av skärmar.

Pappa i norra Sverige: Min 15-åriga dotter har försvunnit in i skärmen. Kan ingen stoppa detta!

Mamma från norra Sverige: På min dotters förskola har man "skärmvila": Det innebär inte som vi tror "att vila från skärmen" utan "att vila med skärmen".

Många pappor, och mammor, är oroliga för tekniken, strålningen och tiden vid skärmen. "Våra barn sugts in i skärmarna".

Under 2022 har många föräldrar även sökt stöd inom området:

(E: 1:1:2) Arbetsmiljön och tystnadskultur

Det tycks finnas en lojalitetsklausul, både hos kommunala och fristående aktörer som gör att personal inte kan berätta för föräldrar om eventuella brister eller situationer som oroar. "Därför kan lärare ej säga allt".

Det saknas vuxna skyddsombud för barnen och eleverna.

Barn i förskolan omfattas ej av arbetsmiljölagen.

Det saknas vuxna skyddsombud för barnen och eleverna.

Bristande insyn i barnens arbetsmiljöer och verksamheter pga pandemin.

Vem/Vad skyddar hjärnans, kroppens och alla sinnenas behov för normal mänsklig utveckling och hälsa?

Tillsyn och kontrollsystem med hänsyn till barns basbehov för hälsosam verksamhet och miljö samt fysisk och psykisk utveckling och hälsa som grund och förutsättning till lärande och skolprestationer och bra beteende.

Stora barngrupper, låg personaltäthet och dålig personalkontinuitet oroar och

stressar många föräldrar framför allt i förskolan men också i förskoleklass och grundskolan, samt gymnasium.

Många föräldrar vittnar om **dålig ventilation** samt dåliga förutsättningar för vädring på grund av ej öppningsbara fönster. Föräldrar **saknar luftrenare**, med hepafilter, som ofta finns i andra länder i skolmiljöer. CO2-mätare har plockats bort från klassrum. **Bullriga och stressande miljöer** med många barn på liten yta, t.ex i matsalsmiljöerna och entréer samt klassrum.

Föräldrar oroliga när kommunen väljer att placera **skolor i industriområden**, istället för i bostadsområden. Otryggheten ökar.

Föräldrar väljer bort nybyggda förskolor och skolor

Detta på grund av icke funktionella miljöer som riskerar barnens hälsa och lärande. Många **glasväggar och glasfasader** samt **stora öppna ytor** skapar stora problem med visuellt och auditivt buller. **Stark färgsättning** stressar barnen.

Skolgårdar och förskolegårdar som ej är hälsosamma utan påverkas negativt av trafikbuller, luftföroreningar och brist på solljus alternativt saknar solskydd, Avsaknad av **yta för fysisk aktivitet, motorisk utveckling och återhämtning** i en stressfri miljö.

"Miljödiplomerade" byggnader behöver kompletteras med **"hälsodiplomerade byggnader och gårdar"**!

Minskade ytor, inne och ute, för rörelse och återhämtning samt lek, på grund av kostnads- och yteffektiviseringar samt förtätning- "Vi bygger stad"
Bullriga miljöer med många barn på liten yta.

Skolgårdar och förskolegårdar som saknar stimulans för rörelseglädje samt återhämtning.

"Miljödiplomerade" byggnader behöver kompletteras med **"hälsodiplomerade byggnader och gårdar"**!

Fler särskilda undervisningsgrupper behövs

Bristande smittskyddsåtgärder

(E:1:2) ELEVER

- " Det saknas återhämtning och raster i schemalaggningsen"
- " Vi får ont i ögonen av allt skärmarbete"
- " Saknar fysik aktivitet och rörelse"
- " Både papper, penna och böcker samt skärmar behövs. Låt oss elever få välja när vi ska använda de olika redskapen"
- "Skapa förutsättningar för eleverna att använda papper, penna och böcker samt händerna och kroppen vid lärandet."
- "Rektorn fick över en miljon kronor för att utrusta skolgården – vi såg aldrig något resultat av dessa pengar"
- "Kan ni (BARNverket) se till att inte gatan kommer in i korridorerna – det blir svårt att koncentrera sig på lektionen när man är orolig för hälsa och liv" tre 18-åriga killar.
- "Ljuset i skolan är kallt och hårt med stickande ljus"

- " Vid dimmerfunktion blir det ett spöklikt kallt ljus"
- "Bländande ljus med spottar och LED-plattor"
-

(E:1:3)BARN

Lekplatser rustas upp/ner:

Barnen saknar sina utmanande klätterställningar och balansredskap samt gungor.

(E:2) PERSONAL:

BARNverket har under året haft kontakt med skolledning och pedagoger, elevhälsopersonal och skyddsombud.

Pedagoger som är stressad av en icke funktionell fysisk arbetsmiljö som stressar gällande t ex ljus, luft, ljud, glasväggar, design och färgsättning samt brist på ytor för förvaring av material och återhämtning.

Förskolepedagog: "Vi har 20 barn i min barngrupp varav 11 barn med anpassningar" och "Vi är 14 ordinarie på förskolan och nu är 7 sjukskrivna".

Förskolepedagog: Digitalisering och dokumentation, utbildning och lärande har tagit överhand jämfört med barns basbehov av omsorg och närhet.

Grundskolepedagog: "12 av 30 elever har anpassningar"

(E:3) POLITIKER

BARNverket har haft kontakter med samtliga riksdagspartier.

Vid alla möten med politiker lyfter BARNverket alltid fram systemfelet att barnens behov inte prioriteras och att *förebyggande riskbedömningar utifrån ett "Barn-och elevhälsoperspektiv"* saknas på alla nivåer och inför förändringar inom skolväsendet.

Som exempel kan nämnas: Nationell digitaliseringsstrategi, stadsutvecklingen, ämnesmatriser och betygssystem i skolan, lagar, föreskrifter och tillsyns- och kontrollsystem i stort.

(E:3:1)Riksdagsvalet 2022

(E:3:1:1) Under våren gjordes en uppdatering av BARNverkets blogginslag med texter om "Barn- och elevhälsoperspektivet" samt systemfelet: Förebyggande riskbedömningar utifrån ett "Barn- och elevhälsoperspektiv" saknas. Inläggen var skrivna av BARNverket samt forskare och experter dels inom området barns och ungdomars utveckling, hälsa och lärande och dels inom området psykiska och fysiska miljöer, inne och ute, under åren 2013-2022.

(E:3:1:2)

Frågebatteri till riksdagspartierna

Inför valet 2022 hade BARNverket valt att ställa ett antal frågor till riksdagspartierna gällande risker och förebyggande arbete i förskola, skola, fritids och gymnasium. Frågorna speglade de områden som föräldrar lyft fram till BARNverket och som de sett som stora risker i sina barns och ungdomars utbildningsmiljöer och verksamheter.

E:3:1:3)

Riksdagspartiernas svar

BARNverket fick in fullständiga svar från fem partier, Miljöpartiet, Liberalerna, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Sverigedemokraterna. Ett part valde att enbart svara med sammanfattningar, Socialdemokraterna. Två partier valde att inte svara, Moderaterna och Vänsterpartiet.

Svaren visar att partierna kommit olika långt i sin förståelse av barns och elevers behov för utveckling och hälsa för hjärnan, kroppen och alla sinnen, som grund till lärande och prestation.

(E:3:1:4) BARNverkets SOMMARPRESENT TILL PARTILEDARNA

Delades ut till samtliga partiledare under Järva politikerveckan. Böckerna 2022 blev

Barns rätt att utvecklas, författare Ylva Ellneby, special- och talpedagog.

Närmare – om det livsviktiga i att röra vid varandra, författare Helena Backlund Wasling, sjukgymnast och forskare i neurofysiologi.

(E:4) FORSKARE VID UNIVERSITET OCH HÖGSKOLOR

BARNverket har under 2022 haft kontakt med experter och forskare inom området medicin, arbets- och miljömedicin, hälsovetenskaper, neurovetenskaper och utvecklingspsykologi samt stress- ljus-, luft och bullerforskning liksom pedagogik och arkitektur. Dessutom med forskare inom området idrott och hälsa samt barns motoriska utveckling.

(E:5) EXPERTER och PROFESSIONER

BARNverket har under 2022 haft kontakter med pedagoger, elevhälsopersonal, skolläkare, experter inom arbetsmiljömedicin och -hälsa samt skyddsombud och huvudskyddsombud i flera kommuner samt samtalat och haft dialog med olika branschorganisationer och yrkesgruppers representanter såsom lärare, idrottslärare, psykologer, läkare, fysioterapeuter och skyddsingenjörer , liksom personer inom arkitektur och samhällsbyggnad.

Pedagoger som är stressade av en icke funktionell fysisk arbetsmiljö som stressar gällande t ex ljus, luft, ljud, glasväggar, design och färgsättning samt brist på ytor för förvaring av material och återhämtning.

Ergonomer: skolans möbler har mer fokus på design än funktion för koncentration - ska kunna ställas in utifrån individen, fötterna i golvet.

Stressforskare och optiker: om dagsljus och bländning.

Läkare och psykologer: om manualer, program och metoder som skapar stress.

Forskare inom krislära: förebyggande riskbedömningar utifrån ett hälsoperspektiv saknas.

BARNverket har påpekat för Centrum för arbets- och miljömedicin, Stockholms län, att BARNverket saknar rubriker, som "Digitaliseringen, skärmar och strålning", "Visuella miljön- artificiella ljuset" samt "Fysisk aktivitet" och "Stillasittande" i "Miljöhälsorapporten 2021 – Barn". (Detta saknas också i den nationella barnmiljöhälsorapporten från FHM).

(E:6) MYNDIGHETER

Myndigheten för arbetsmiljökunskap ang riktlinjer för synergonomi utifrån ett "Barnhälsoperspektiv" i skolväsendets verksamheter, från förskola till gymnasium.

Arbetsmiljöverket angående skydd för barns behov för mänsklig utveckling för barnhjärna, kroppen och alla sinnenas behov. Något sådant skydd finns ej.

Skolverket, Skolinspektionen, Naturvårdsverket, Boverket, Länsstyrelsen, Sveriges Kommuner och Regioner, Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten, Barnombudsmannen

- Mycket begränsad kunskap hos skolmyndigheterna gällande LED-ljuset och armaturernas påverkan på barnens utveckling, hälsa, koncentration och lärande, t ex bländande LED-plattor..
- Boverket: LED-plattor
- Skolverket: Digitaliseringsstrategin

BARNverket får tyvärr information om att skolväsendets myndigheter vill lyfta fram tekniken, digitaliseringen och skärmarbete samt tona ned rörelsens betydelse för barns koncentration och lärande.

(E:7) BRANSCHORGANISATIONER

Kontakt med Idrottsforum, Astma- och allergiförbundet, Svensk Ventilation, Hörselskadades Riksförbund, Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund, Sveriges Elevkårer, Sveriges Elevråd, Patientorganisationer, Skolhusgruppen, Forum bygga Skola och SKR.

IFOUS: Om BARNverkets önskemål om att också inkludera den medicinska, hälsovetenskapliga och ergonomiska aspekterna i den utbildningsvetenskapliga forskningen.

(E:8) MASSMEDIA

BARNverket kontaktar media eller blir kontaktad av media för att lämna information alternativt delta i reportage. BARNverket har kontakt med alla större redaktioner samt många mindre lokala redaktioner.

Ett påtagligt problem är att få personal att träda fram i massmedia. Tystnadskulturen är enorm!

BARNverket har haft kontakt med flera redaktioner under året när det gäller:

- Att förebyggande riskbedömningar saknas utifrån barns/elevs behov av en bra fysisk och psykisk samt funktionell arbetsmiljö anpassad för barns känsliga hjärna, kropp och alla sinnen i stark utveckling. Detta kan vara en orsak till den ökade NPF-diagnostiseringen samt barnens och personalens stress. "Utbildningsväsendet, kan vara en orsak till ökad ohälsa samt ökade kostnader för regionerna". "Först diagnos på miljön och uppgiften – sen på barnet" säger BARNverket.
- Ombyggnad av lekparker, där funktionell lekutrustning för barns motoriska utveckling nedmonterats som lekställningar som främjar "kroppens ABC" samt

gungor.

- Skolprogrammen och manualernas risker när "förebyggande riskbedömningar saknas utifrån ett "Barnhälsoperspektiv" (t ex PAX- modellen Svt nov 2022).
- Tystnadskulturen ökar både hos personal och föräldrar.

(F) STUDIEBESÖK

Skolor och förskolor

(G) MÖTEN - KONFERENSER - SEMINARIER – MÄSSOR

- 7/2 En jämlik skola – har det någon betydelse för barns och ungas hälsa??
- 2/3 Astma o Allergiförbundet, Vårmingel
- 3/2 Dialogmöte: Aktiva skoltransporter, Luleå tekniska universitet
- 9/3 Barnvänliga städer Webinarium, SLU Movium
- 27-28/3 Nordbygg inneklimatarena 27-28 mars
- 28/4 Generation Marianne, White arkitekter
- 5-6/5 Belysningsstrategi, Energimyndigheten
- 11/5 Samrådsmöte Johannelund/Stockholm "Stadsplanering"
- 24/5 Skolhusgruppen, årsmöte
- 1-10/6 Järvaveckan och överlämnande av bokpaket tillpartiledare samt representanter för riksdagspartierna
- 11/10 Webinarium Krokoms nya förskolegårdar, Skolhusgruppen
- 7/11 Studiebesök Luna skolan, Skolhusgruppen
- 14/11 Pedagogisk utvärdering av skolmiljöer, Stockholms utb förv , Skolhusgruppen

"Kommittén för fysisk aktivitet" RK – barns motoriska utveckling

(H) REMISSVAR, REFERENSGRUPPER OCH SAMRÅD

(H:1) Remissvar: Rekommendation aktiva skoltransporter, Luleå tekniska universitet

BARNverket ser positivt på att barn går och cyklar till skolan,

BARNverket föreslår dock:

Rekommendationer till skolan: Viktigt att skolorna i sin uppmuntran till aktiva transporter också förstår "varför" barnet/ föräldern ej vill att barnet ska gå eller cykla:

- Många barn i till exempel de allt mer förtätade storstadsregionerna, är stressade på grund av för mycket sinnesintryck t ex ljud, buller och synintryck på sin aktiva väg till och från förskolan och skolan.

- Kidnappning, hot- och våldssituationer. Tyvärr har BARNverket erfarenhet av föräldrar som är oroliga för, och också har fog för detta, att deras barn ska bli utsatta för hot och våld och i värsta fall kidnappningsförsök till och från skolan.

Rekommendationerna till kommunala och statliga väghållare: Kanske ska man ta i beaktande att barns utbildningsmiljöer ej ska placeras i till exempel industriområden med tillhörande ohälsosamma och otrygga skolvägar, vilket sker idag.

(H:2) BARNverket har lämnat yttrande avseende förslag med anledning av införandet av ämnesbetyg:

BARNverket föreslår bland annat:

- att Skolverket i sitt uppdrag att minska elevernas stress, också formulerar krav på fysiska och organisatoriska förutsättningar för inläring som vägledning för Skolinspektionens uppföljningar av reformen.
- att ämnes- och kursplaner i de praktisk-estetiska ämnena (idrott och hälsa, musik, bild m.fl.) fokuserar på utövandet av ämnets praktiska delar och förutsätter en progression under grundskolan.

(H:3) Referensgruppsmöte: "Utredningen om ett statligt huvudmannaskap för skolan" för ökad likvärdighet och höjda skolresultat

BARNverket har lyft fram faktorer, som ej ingick i uppdraget/utredningen, men som BARNverket ändå menar påverkar likvärdigheten och skolresultat så som till exempel: Barngruppsstorlek, luftkvalité, visuell miljö, digitalisering utan riskbedömning, läromedel, tillgång till natur och "stimulerande gröna ytor" samt barnanpassade byggnader liksom förutsättningar för motorisk utveckling och rörelseglädje samt återhämtning och raster.

Avsaknad i utredningen av förskolan, som är grunden till skolhuset,

(H:4) Kontakt med "Kommittén för fysisk aktivitet" Regeringskansliet för att lyfta vikten av förutsättningar för barns motoriska utveckling i förskolan. Det behövs motorik-, lek- och rörelserum samt personal med kunskap och kompetens inom området.

SAMMANFATTNING av 2022

BARNverket framhåller i alla sammanhang:

Att "Barn- och elevhälsoperspektivet" måste gälla i skolväsendets verksamheter, från förskola till gymnasium.

Det innebär att skolväsendets regelverk och styrdokument inklusive arbetsmiljölagen och systematiskt arbetsmiljöarbete anpassas till:

- HUR växande barns och ungas hjärna, kropp och alla sinnen (syn, hörsel, känsel, lukt, smak, led- och muskelsinne samt balans) från förskola till gymnasium, mognar och utvecklas.
- VAD växande barns och ungas hjärna, kropp och alla sinnen, från förskola till gymnasium, behöver för optimal fysisk och psykisk utveckling och hälsa som grund och förutsättning till lärande och prestation.

Dessutom framhåller BARNverket:

- Att barn och unga är växande människor i stark utveckling med kropp, många sinnen och en känslig hjärna. Barns utveckling, hälsa och lärande samt prestation påverkas av allt från gener och stress, rörelse och samspel till organisation och pedagogik samt fysiska och psykiska arbetsmiljöfaktorer.
- Vikten av tvärprofessionella medicinska, hälsovetenskapliga och ergonomiska förebyggande riskbedömningar och konsekvensanalyser utifrån ett barn- och elevhälsoperspektiv måste genomföras vid förändringar som rör barn och unga.
- När risker upptäcks i skolväsendets verksamheter och olika miljöer måste åtgärder snarast genomföras för att förebygga ohälsa och skada.
- Styrdokument, lagar och föreskrifter saknar idag ett tydligt barn- och elevhälsoperspektiv utifrån barnhjärnans, barnkroppens och alla sinnenas behov för optimal fysisk och psykisk utveckling och hälsa.
- Dessutom brister *tillsynen och kontrollsystemet. Barnen och eleverna är de stora förlorarna.*

Syftet med BARNverkets arbete är att **synliggöra barnets fysiska och psykiska behov av rörelse och trygga relationer och bra fysiska och psykiska miljöer**. Detta för att i alla beslut som rör barn och unga ta hänsyn till barns behov för optimal utveckling och hälsa samt lärande och prestation. Dessutom för att inget barn eller elev i skolväsendets verksamheter och dess olika miljöer ska riskera ohälsa eller skada eller "dåliga" skolresultat på grund av brister och risker i verksamheter och olika miljöer.

Konsekvenserna av Systemfelet:

- *Förebyggande riskbedömningar utifrån ett "Barn- och elevhälsoperspektiv" saknas: Detta synliggörs i projektering och planering av barns och ungas olika utbildningsmiljöer och verksamheter där hänsyn ej tas till "hur" hjärna, kropp och alla sinnen mognar och utvecklas. Ej heller tas hänsyn till "vad" barns hjärna, kropp och alla sinnen behöver för optimal fysisk och psykisk utveckling och hälsa. Det syns dels i samband med alla ny-, om- och tillbyggnationer med inredning, luft, ljus och*

I ljud samt utemiljöer av förskolor och skolor runt om i landet. Funktionsprogrammen tar sällan hänsyn till barn- och elevhälsoperspektivet för hjärnan, kroppen och alla sinnen i en miljö som främjar växande människors utveckling, hälsa och lärande. Vi ser det även tydligt i samband med digitaliseringen, där riskbedömningar saknas utifrån barns och ungas hälso- och lärandeperspektiv.

Det vi har registrerat vid våra besök i förskolor och skolor och i den information vi får från föräldrar och andra vuxna samt barn och elever, är miljöer som inte alltid är anpassade efter barns och ungas behov för optimal utveckling av kropp, sinnen och den känsliga hjärnan. Detta riskerar **likvärdigheten** samt barns och elevers utveckling, hälsa och lärande.

BARNverkets åtgärdsförslag för att skapa förutsättningar för en likvärdig förskola, grundskola och gymnasium samt för att våra barn ska få bästa förutsättningar att må bra att utvecklas i hälsosamma och hälsofrämjande miljöer:

- "Barn- och elevhälsoperspektivet" ska gälla i skolväsendets samtliga verksamheter och miljöer!

Stockholm den 1 april 2023

Monica Wester
Ordförande

Christofer Silfvenius

Monika Lundahl

Claes Wester

Marie Wingård

